

ارومیه، خاستگاه ادیان و مذاهب گوناگون

حجت الاسلام مهدی عزیزی [1]

تقریب بین مذاهب اسلامی مفهومی است که در سده اخیر در بین امت اسلامی جایگاه ویژه ای پیدا کرده است. مفهومی که در قرون پیشین با این ادبیات وجود نداشت و با تاسیس دارالتقریب قاهره و تلاشهای مرحوم شیخ محمد تقی قمی و حمایت علمای بزرگی چون مرحوم آیت الله العظمی بروجردی و مرحوم شیخ محمود شلتوت و سایر علمای دلسوز امت اسلام اعم از شیعه و سنی، ادبیات تقریب در جهان اسلام، شکل تازه ای به خود گرفت و با تشکیل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در ایران تبدیل به گفتمانی شد در جهت همدلی و یکدل شدن امت واحد اسلام برای پیشبرد اهداف اسلامی و دفع شر دشمنان اسلام.

تلاشهای مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در طول سال و برگزاری کنفرانس سالانه بین المللی وحدت در راستای ترویج این مفهوم و گسترش همین گفتمان مبارک است.

هر چند وحدت و همدلی بین امت اسلامی به صورت عملیاتی باید در سطح عامه مردم و نه فقط نخبگان به

وقوع بپیوند و آحاد امت اسلامی با اتخاذ سبک زیست همدلانه با حفظ عقاید خویش در یک جبهه مشترک حرکت کنند اما در این میانه نقش نخبگان جامعه اسلامی و به طور خاص علمای امت اسلام نقش بسیار برجسته ای است.

اگر تصور صحیحی از مفهوم وحدت امت اسلامی و گفتمان تقریب بین مذاهب در سطح نخبگان جامعه شکل بگیرد و خواص امت اسلام این گفتمان مبارک را تلقی به قبول بفرمایند، آنگاه است که می توان امید داشت که با تبیین صحیح مفهوم وحدت امت اسلامی برای علاقمندان و پیروان خود، عامه مردم را با خود همراه کرده و گامی بزرگ در جهت عملیاتی شدن مفهوم تقریب بین مذاهب اسلامی برداشته خواهد شد.

بدیهی است که گفتمان سازی مفاهیم تقریب بین مذاهب ، وحدت امت اسلامی و مفاهیم مشابه آن و تقریر صحیح و تبیین دقیق آن که از مصادیق جهاد تبیین در این زمان و از اهم واجبات الهی است از مهمترین وظایف مجمع جهانی تقریب است و بهترین خاستگاه و جایگاه برای ترویج و تبیین این مفاهیم ناب، مناطقی است که تنوع مذاهب و ادیان در آنها گسترده تر بوده و دسترسی نخبگان مذاهب به آن مناطق بیشتر است.

در این راستا مجمع جهانی تقریب دست به ابتکار برگزاری کنفرانس های منطقه ای زد که در دو منطقه کردستان و گلستان که خاستگاه مذاهب گوناگون بود و پتانسیل بالایی برای تبیین هر چه بیشتر گفتمان وحدت داشت موفق به برگزاری این کنفرانس در جهت تبیین هرچه بیشتر مفاهیم تقریبی و همدلی بیش از پیش نخبگان موجود در آن مناطق شد و در این زمینه توفیقاتی بدست آورد که این مجال جای تفصیل آن نیست.

یکی از مناطقی که از جهات مختلف پتانسیل تبیین هرچه بیشتر مفاهیم تقریبی را داشته و دارد و خاستگاه اقوام و مذاهب گوناگون است استان آذربایجان غربی با محوریت شهر ارومیه است.

یکی از شاخصه های مهم این استان حضور مسلمان، مسیحی و زرتشتی و تنوع مذاهب در کنار یکدیگر است. همچنین فرق مختلف اسلامی همچون شیعه دوازده امامی، حنفی، شافعی و... و حتی برخی از فرق تصوف مانند قادریه و نقش بندیه هم در این استان دیده می شوند به عبارت دیگر این استان کلکسیون و گلستانی از اقوام، ادیان و مذاهب مختلف است. همچنین اقوامی همچون ترک، کرد و لر به گستردگی در این استان دیده می شوند و مردم مسیحی این منطقه از مسیحیان آشوری و نستوری هستند.

اما دیگر شاخصه این استان این است که تمامی این اقوام و مذاهب با اتحاد و همدلی مثال زدنی در کنار هم زیست می‌کنند و سابقه تاریخی این استان نشان می‌دهد که تمامی این اقوام زندگی مسالمت آمیزی با یکدیگر دارند. حضور مردم در کنیسه و مسجد. همچنین وجود آتشکده‌هایی در این استان نشان از قدمت بسیار بالای ادیان و همچنین تعامل بالای اقوام در این استان دارد.

از دیگر پتانسیل‌های این استان این است که مردم آذربایجان غربی ارتباط مرزی بسیار خوبی با همسایگان خود از جمله ترکیه عراق دارند و این ارتباط می‌تواند تاثیرات مهم فرهنگی به صورت طرفینی داشته باشد.

تمام آنچه گفته شد نشان از این دارد که ظرفیت استان آذربایجان غربی برای پذیرش مفاهیم تقریبی بسیار بالاست و اگر از سوی مجمع جهانی تقریب مذاهب اتفاق مبارکی در جهت تبیین صحیح مفاهیم تقریبی در سطح نخبگان و حتی عامه مردم و همدلی و همفکری بیشتر علمای مذاهب مختلف این دیار در این استان شکل گیرد، به یاری خداوند متعال می‌توان شاهد همدلی هر چه بیشتر مردم این منطقه و خنثی شدن دشمنی و کارشکنی دشمنان وحدت امت اسلامی در این دیار بود. انشاءا...

[1] محقق و پژوهشگر پژوهشکده تقریب مذاهب اسلامی و سردبیر سایت مجمع جهانی تقریب مذاهب